

ANDREA BRECHELMACHER*

Percepcija sigurnosti građana u lokalnoj zajednici na području nadležnosti rada Policijske uprave brodsko-posavske

Sažetak

Pitanje javne sigurnosti jedan je od temeljnih preduvjeta stabilnog društvenog razvoja i kvalitete života građana. U suvremenom društvu, u kojem se sigurnosni izazovi dinamično mijenjaju, izgradnja povjerenja i dvosmjerne komunikacije između građana i sigurnosnih institucija ključna je za pravodobno prepoznavanje problema i oblikovanje učinkovitih preventivnih mjera. Sustavno praćenje i analiza stavova građana omogućuju usmjeravanje policijskih aktivnosti prema stvarnim potrebama zajednice. Cilj je anketnog istraživanja ispitati percepciju javnosti o sigurnosnoj situaciji i izazovima u području nadležnosti rada Policijske uprave brodsko-posavske. Istraživanje je provedeno kao presječno online anketiranje prigodnim namjernim uzorkom građana (N = 1032) s područja Policijske uprave brodsko-posavske s pomoću strukturiranog upitnika distribuiranog putem društvenih mreža i lokalnih medijskih portala. Analiza prikupljenih podataka provedena je primjenom deskriptivnih i inferencijalnih statističkih metoda, uključujući testiranje razlika i procjenu povezanosti varijabli. Istraživanje pridonosi jačanju suradnje između policije i građana, razvoju participativnog pristupa u oblikovanju sigurnosnih politika i poboljšanju ukupne kvalitete života u lokalnoj zajednici.

Ključne riječi: *percepcija sigurnosti građana, sigurnosni izazovi, lokalna zajednica, Policijska uprava brodsko-posavska.*

* Andrea Brechelmacher, mag. cult., Ured načelnika, Odnosi s javnošću Policijske uprave brodsko-posavske, Ministarstvo unutarnjih poslova, Zagreb, Republika Hrvatska.

1. UVOD

1.1. Problem rada i razlozi istraživanja

Sigurnost građana predstavlja jedan od temeljnih preduvjeta za stabilno, funkcionalno i kvalitetno društveno okruženje u svakoj lokalnoj zajednici (Veić i Nađ, 2014). Međutim, brojni suvremeni društveni procesi otežavaju očuvanje i razvijanje povjerenja u međuljudske odnose samih građana, ali i u institucije javne vlasti. U kontekstu suvremenog društva, obilježenog ubrzanim društvenim i tehnološkim promjenama, intenzivnim migracijskim tokovima, porastom digitalnih prijetnji te snažnim i neprekidnim medijskim utjecajem (Berg i Johansson, 2016; McAuliffe i Triandafyllidou, 2021), osjećaj sigurnosti među građanima često ne proizlazi isključivo iz stvarne pojavnosti kriminaliteta i prekršaja, nego je znatno uvjetovan društvenim narativom, osobnim iskustvima i percepcijom te povjerenjem u institucije koje su odgovorne za održavanje javnog reda i sigurnosti (Bolger, Lytle i Bolger, 2021). Dakako, u takvom okruženju na sigurnost utječu brojni čimbenici, kako ističe Novoselović (2006), od javnih institucija, kao što je policija, do fizičkog okruženja. „Sve javne institucije moraju izgrađivati jaku komunikaciju između sebe i članova zajednice“ (Novoselović, 2006: 907).

Policija, kao ključan akter sigurnosnog sustava, u skladu s čl. 1. Zakona o policijskim poslovima i ovlastima (Narodne novine br. 76/09., 92/14., 70/19.), obavlja policijske poslove primjenom policijskih ovlasti radi sprječavanja i otklanjanja opasnosti i u kriminalističkim istraživanjima. Pritom djeluje u sklopu brojnih zadaća, od prevencije i represije kriminaliteta do održavanja javnog reda, sigurnosti u prometu i izgradnje odnosa povjerenja s građanima. Međutim, Bolger, Lytle i Bolger (2021) ističu kako se nerijetko događa da postoji određeni raskorak između stvarnog stanja sigurnosti i načina kako ga građani doživljavaju, što može dovesti do nepovjerenja, straha i smanjene kvalitete života. Stoga je važno analizirati sigurnosnu situaciju na mikrorazini, u konkretnim lokalnim zajednicama, gdje građani svakodnevno oblikuju svoje mišljenje na temelju neposrednog iskustva, međusobne komunikacije i dostupnih informacija. U Republici Hrvatskoj nedostaje istraživanja koja se bave povjerenjem građana u policiju te su najčešće provedena u sklopu analize povjerenja općenito u institucije. Tako su Bovan i Baketa (2022) istraživali institucionalno povjerenje u Hrvatskoj na temelju osam anketa provedenih između 1999. i 2020. te su zaključili da je, u vezi s policijom, deskriptivno povjerenje dugoročno stabilno i relativno više od povjerenja u većinu drugih institucija¹ (oko sredine ljestvice od 1 do 5 tijekom cijelog razdoblja). Latentne usporedbe pokazuju da je povjerenje u institucije sigurnosti – a time i u policiju – tijekom dva desetljeća izrazito stabilno, uz samo manje razlike. Primjetan je blagi porast povjerenja 2020., što može biti posljedica ranog pandemijskog *rally-round-the-flag* efekta koji kratkotrajno podiže oslonac građana na sigurnosne službe.

Na području Policijske uprave brodsko-posavske, koje obuhvaća heterogeni skup urbanih i ruralnih sredina, postoje različiti sigurnosni izazovi čija se pojavnost i intenzitet razlikuju ovisno o lokalnom kontekstu. Ti izazovi obuhvaćaju problematiku prometa, narušavanja javnog reda i mira, različite oblike kriminaliteta (s naglaskom na kibernetičkom koji je sve izraženiji

¹ Bovan i Baketa (2022) utvrdili su da se između 1999. i 2020. povjerenje građana u predstavničke institucije postupno smanjivalo, dok je povjerenje u sigurnosne institucije tijekom cijelog razdoblja ostalo vrlo stabilno. U više od 15 promatranih institucija na prvome mjestu po razini povjerenja građana jest vojska, a slijedi policija. Osim u slučajevima vojske i policije, povjerenje građana u pojedine institucije najčešće je ispod srednje vrijednosti na ljestvici od 1 do 5.

u kontekstu suvremenih društvenih i brzih tehnoloških promjena), percepciju učinkovitosti rada policije i dr.

S obzirom na važnost dvosmjerne komunikacije između policije i građana, kao i na nužnost da sigurnosne politike budu utemeljene na stvarnim potrebama zajednice, cilj je ovog istraživanja ispitati kako stanovnici s područja nadležnosti rada Policijske uprave brodsko-posavske percipiraju sigurnost u svojoj lokalnoj zajednici.

1.2. Ciljevi, istraživačka pitanja i hipoteze

Glavni je cilj istraživanja ispitati percepciju građana o sigurnosti u lokalnoj zajednici na području nadležnosti Policijske uprave brodsko-posavske. Specifični ciljevi su:

- C1 – utvrditi postoji li povezanost između dobi i mjesta prebivališta građana i njihove percepcije osobne sigurnosti na području nadležnosti rada Policijske uprave brodsko-posavske
- C2 – analizirati odnos između zadovoljstva građana radom policije i njihova osobnog osjećaja sigurnosti
- C3 – ispitati povezanost između povjerenja u lokalnu policiju i subjektivnog osjećaja sigurnosti građana.

Istraživačka pitanja su:

- IP1 – postoji li razlika u percepciji sigurnosti među različitim demografskim skupinama – dob i mjesto prebivališta
- IP2 – kako građani percipiraju vlastitu sigurnost u lokalnoj zajednici
- IP3 – koliko su građani zadovoljni radom i prisutnošću policije na svom području
- IP4 – u kojoj mjeri građani imaju povjerenje u policiju i kako to utječe na njihov osjećaj sigurnosti.

U skladu s postavljenim istraživačkim ciljevima postavljene su sljedeće hipoteze:

- H1 – percepcija osobne sigurnosti građana ovisi o dobi i mjestu prebivališta
- H2 – veće zadovoljstvo radom policije povezano je s većim osjećajem sigurnosti
- H3 – povjerenje u policiju pozitivno je povezano s općim (percipiranim) osjećajem sigurnosti.

2. METODOLOŠKI OKVIR ISTRAŽIVANJA

2.1. Uzorak

U anketiranju su dobrovoljno sudjelovala 1032 mještana s područja nadležnosti rada Policijske uprave brodsko-posavske,² a riječ je o prigodnom namjernom uzorku. Sustavno i namjerno (ciljano) distribuirana anketa poslužila je kao sredstvo za prikupljanje odgovora

² Prema popisu stanovništva iz 2021., Brodsko-posavska županija ima 130.267 stanovnika (DZS, 2022).

spomenute skupine ispitanika putem elektroničkih medija i raznih komunikacijskih kanala. Uzorak je prikupljen posredovanjem raznih medijskih portala koji su pozivali populaciju na sudjelovanje u istraživanju te u sklopu aktivnosti provedenih u brojnim grupama na društvenoj mreži Facebook, čiji su članovi stanovnici s područja nadležnosti rada Policijske uprave brodsko-posavske. Od ukupnog broja ispitanika 683 bilo je ženskoga (66,2%) i 341 (33,0%) muškoga spola. Što se tiče dobne strukture, bile su zastupljene sve generacije, odnosno svi punoljetni stanovnici Policijske uprave brodsko-posavske, a najviše je bilo pripadnika generacije Y, tzv. milenijalaca (58,2%). Spolna i dobna struktura ispitanika prikazane su u tablici 1 u obliku frekvencijske distribucije, čime se omogućuje uvid u brojčanu i postotnu zastupljenost pojedinih skupina u ukupnom uzorku. Varijabla spola pripada nominalnoj razini mjerenja, dok je dob klasificirana kao ordinalna varijabla jer izražava prirodno poredane kategorije, ali bez jednakih razmaka između njih.

Tablica 1: Frekvencijska distribucija ispitanika prema spolu i dobi

	N	% od ukupnog	KUM (%)
SPOL			
M	341	33,0	33,0
Ž	683	66,2	99,2
Ne znam/ne želim odgovoriti	8	0,8	100,00
DOB			
18 – 25	105	10,2	10,2
26 – 35	275	26,6	36,8
36 – 45	326	31,6	68,4
46 – 55	207	20,1	88,5
56+	119	11,5	100,0

*N = broj ispitanika, KUM = kumulativno

Gledajući prema policijskim postajama, u istraživanju je sudjelovalo najviše mještana s područja nadležnosti Policijske postaje Slavonski Brod (72,3%), u koju se ubrajaju grad Slavonski Brod te općine Podcrkavlje, Bukovlje, Garčin, Klakar, Gornja Vrba, Bebrina, Sibinj, Oriovac i Brodski Stupnik, dok je u manjoj mjeri zastupljeno stanovništvo iz jurisdikcije ostalih policijskih postaja (17,7% ispitanika s područja nadležnosti Policijske postaje Nova Gradiška, 6,9% s područja Policijske ispostave Vrpolje te 3,1% s područja koje pokriva Policijska postaja Okučani).

Nadalje, u istraživanju je sudjelovalo 86,7% ispitanika koji nisu zaposleni u sektoru sigurnosti. Taj je podatak važan kako bi se osigurala objektivnost rezultata, odnosno cilj je bio uključiti u istraživanje što više građana izvan sigurnosnog sustava kako bi se izbjegla pristranost ili subjektivno vrednovanje rada policije. Iako, naravno, ne treba zanemariti ni mogućnost subjektivnosti, skepticizma i stereotipova povezanih s policijom zato što je, među ostalim, represivni aparat.

2.2. Mjerni instrumenti

Upitnik je sadržavao 24 pitanja strukturirana u šest cjelina, a za potrebe istraživanja analizirani su odgovori na sljedeće skupine pitanja: Opći podatci o ispitaniku (sociodemografska obilježja ispitanika) i Opći osjećaj sigurnosti. Prva skupina anketnih pitanja sadržavala je četiri pitanja s mogućnošću višestrukog odabira, pri čemu su se ispitanici odlučivali za jedan odgovor, dok je druga skupina sadržavala dva linearna mjerila te jednu mrežu s višestrukim odabirom (gdje su se ispitanici opredijelili za jedan odgovor) Likertova tipa. Upitnik je izrađen s pomoću alata Google obrasci, a provodio se *online*.

2.3. Postupak i metode analize

Istraživanje je provedeno tijekom travnja i svibnja 2025. s pomoću upitnika putem alata Google obrasci. Uzorak (N = 1032) su činili mještani s područja nadležnosti Policijske uprave brodsko-posavske, a prikupljen je prigodnim namjernim uzorkovanjem. Anketa je distribuirana elektroničkim putem – posredovanjem medijskih portala i komunikacijskih kanala na društvenim mrežama (osobito Facebook grupe čiji su članovi stanovnici navedenog područja). Sudjelovanje je bilo anonimno i dobrovoljno. Prije ispunjavanja upitnika, ispitanici su bili ukratko upoznati sa sadržajem, odnosno dijelovima upitnika, ciljem istraživanja i vremenom potrebnim za ispunjavanje ankete. Bili su upućeni i u dobrovoljnost te anonimnost istraživanja, kao i u mogućnost odustajanja u bilo kojem trenutku. S obzirom na takve okolnosti, od sudionika su se očekivale iskrenost i samostalnost u odgovaranju.

Za deskriptivnu analizu uzorka i ispitivanih varijabli korištene su frekvencijske distribucije i relativne frekvencije (postotci) u kategorijskim varijablama poput spola, dobnih skupina i mjesta prebivališta. Za tvrdnje mjerene Likertovom skalom (raspon od 1 do 5) izračunani su aritmetička sredina (AS), standardna devijacija (SD), medijan, minimalna (min) i maksimalna (max) vrijednost.

Korelacijska analiza korištena je za ispitivanje povezanosti stavki mjerenih Likertovom skalom, pri čemu su izračunani Pearsonov koeficijent korelacije (r) i Spearmanov koeficijent ranga (ρ), uz prikaz p -vrijednosti i odgovarajućih stupnjeva slobode ($df = N-2$). Spearmanov koeficijent je korišten kao robusna mjera zbog ordinalnog karaktera skale; Pearsonov koeficijent je dodan radi procjene linearne povezanosti.

Za provjeru razlika u procjenama osobne sigurnosti između dobnih skupina i skupina na osnovi mjesta prebivališta korišten je neparametrijski Kruskal-Wallisov test jer varijabla osobne sigurnosti ima ordinalnu skalu mjerenja. Takva metoda omogućuje usporedbu distribucija rangiranih vrijednosti između nekoliko nezavisnih skupina bez pretpostavke o normalnosti podataka. Za obje su varijable provedene i naknadne (*post-hoc*) analize s pomoću parnih Wilcoxonovih testova s Holm korekcijom p -vrijednosti kako bi se kontrolirala pogreška tipa I pri višestrukim usporedbama. Veličina učinka za Kruskal-Wallisov test izračunana je s pomoću epsilon-kvadrata (ϵ^2), koji pokazuje udio varijance rangova objašnjen razlikama među skupinama.

U analizi je primijenjen dvostrani pristup uz prag statističke značajnosti postavljen na $\alpha=0,05$. Pri provođenju višestrukih usporedbi korištena je, dakle, Holmova korekcija p -vrijednosti radi kontrole kumulativne pogreške tipa I.

Rezultati su prikazani u tabličnom obliku, a podatci su obrađeni u statističkoj platformi Jamovi (verzija 2.6), pri čemu su svi izračuni rađeni na cjelovitom skupu podataka zato što je trebalo ispuniti sva pitanja u upitniku.

3. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

3.1. Analiza rezultata i diskusija

Ispitanici su na skali od 1 do 5 (1 – u potpunosti nesigurno; 5 – u potpunosti sigurno) procjenjivali vlastitu percepciju osobne sigurnosti u lokalnoj zajednici, pri čemu je prosječna ocjena iznosila 3,6. Navedeno upućuje na prevladavajući osjećaj sigurnosti među stanovništvom, uz postojanje određene razine opravdanog i poželjnog opreza te prostora za daljnje poboljšanje sigurnosnih uvjeta.

Osobna sigurnost u lokalnoj zajednici dodatno je analizirana u odnosu na dob ispitanika i prebivalište (prema postajnim područjima). Dobna skupina bila je podijeljena u pet kategorija (18 – 25, 26 – 35, 36 – 45, 46 – 55 te 56 i više godina), dok je varijabla prebivališta sadržavala četiri kategorije prema nadležnosti policijskih postaja (Policijska postaja Slavonski Brod, Policijska ispostava Vrpolje, Policijska postaja Nova Gradiška i Policijska postaja Okučani). Budući da varijabla osobne sigurnosti ima ordinalni karakter, a preliminarna analiza je pokazala odstupanja od normalne raspodjele, za testiranje razlika među skupinama korišten je neparametrijski Kruskal-Wallisov test.

Rezultati su pokazali postojanje statistički važne razlike u percepciji osobne sigurnosti između dobnih skupina ($\chi^2 = 31$, $df = 4$, $p < 0,001$) te između skupina definiranih prema mjestu prebivališta ($\chi^2 = 11$, $df = 3$, $p = 0,009$). Procijenjena veličina učinka $\epsilon^2 = 0,026$ upućuje na mali, ali statistički važan utjecaj dobi na procjene osobne sigurnosti, dok je za mjesto prebivališta $\epsilon^2 = 0,008$, što upućuje na vrlo mali, ali također statistički važan učinak.

Kako bi se utvrdilo između kojih skupina postoje razlike, provedeni su *post-hoc* parni Wilcoxonovi testovi s Holm korekcijom p-vrijednosti. Tablica 2 (za dob) i tablica 3 (za prebivalište) prikazuju korigirane p-vrijednosti; vrijednosti $p < 0,05$ označavaju statistički važnu razliku između uspoređivanih skupina (važne razlike su podebljane).

Tablica 2: *Post-hoc* usporedbe (Wilcoxon test s Holm korekcijom)

Usporedba (dob)		p_korigirano
Skupina 1	Skupina 2	
26 – 35	18 – 25	1,000
36 – 45	18 – 25	1,000
46 – 55	18 – 25	0,256
56+	18 – 25	0,00093
36 – 45	26 – 35	1,000
46 – 55	26 – 35	0,038
56+	26 – 35	0,000013

46 – 55	36 – 45	0,088
56+	36 - 45	0,000064
56+	46 – 55	0,088

*Vrijednosti $p < 0,05$ označavaju statistički važnu razliku između uspoređivanih skupina

Iz prethodne tablice vidljivo je da skupina 56+ ima više procjene osobne sigurnosti od skupina 18 – 25, 26 – 35 i 36 – 45, skupina 46 – 55 ima više procjene od one 26 – 35, a ostale usporedbe nisu značajne. Dakle, ocjene osobne sigurnosti rastu sa starijom dobi.

Tablica 3: Post-hoc usporedbe (Wilcoxon test s Holm korekcijom) za mjesto prebivališta

Usporedba (mjesto prebivališta po postajnim područjima)		p_korigirano
Skupina 1	Skupina 2	
Policajska postaja Nova Gradiška	Policajska ispostava Vrpolje	0,079
Policajska postaja Okučani	Policajska ispostava Vrpolje	0,079
Policajska postaja Slavonski Brod	Policajska ispostava Vrpolje	0,007
Policajska postaja Okučani	Policajska postaja Nova Gradiška	1,000
Policajska postaja Slavonski Brod	Policajska postaja Nova Gradiška	1,000
Policajska postaja Slavonski Brod	Policajska postaja Okučani	1,000

*Vrijednosti $p < 0,05$ označavaju statistički važnu razliku između uspoređivanih skupina

U vezi s mjestom prebivališta jedina statistički važna razlika utvrđena je između Policijske postaje Slavonski Brod i Policijske ispostave Vrpolje ($p = 0,007$), dok između ostalih parova skupina nisu pronađene znatnije razlike. Radi potpunijeg uvida u obrasce percepcije osobne sigurnosti među ispitanicima iz različitih postajnih područja, u tablici 4 prikazani su deskriptivni pokazatelji (broj ispitanika, aritmetička sredina, medijan, standardna devijacija, minimalna i maksimalna vrijednost) za svaku skupinu prema mjestu prebivališta.

Tablica 4: Deskriptivna statistika percepcije osobne sigurnosti prema mjestu prebivališta

Mjesto prebivališta	N	AS	Medijan	SD	Min	Max
PI Vrpolje	71	3,97	4,00	0,894	1	5
PP Nova Gradiška	183	3,64	4,00	0,995	1	5
PP Okučani	32	3,44	3,00	1,110	1	5
PP Slavonski Brod	746	3,55	4,00	1,060	1	5

*N = broj ispitanika, AS = aritmetička sredina, Medijan = srednja vrijednost, SD = standarda devijacija, Min = minimalna vrijednost, Max = maksimalna vrijednost

Kao što je vidljivo iz tablice 4, analiza prosječnih procjena osobne sigurnosti prema mjestu prebivališta pokazuje da vrijednosti iznose između 3,44 i 3,97 na skali od 1 do 5. Najvišu prosječnu ocjenu osobne sigurnosti iskazali su ispitanici iz područja Policijske ispostave Vrpolje ($M = 3,97$; $SD = 0,894$), uz medijan od 4,0, što pokazuje da većina ispitanika

iz tog područja percipira svoju lokalnu zajednicu kao sigurno okruženje. S druge strane, najnižu prosječnu ocjenu iskazali su ispitanici iz Policijske postaje Okučani ($M = 3,44$; $SD = 1,110$), s medijanom od 3,0, što sugerira neutralniji stav te postojanje većeg udjela ispitanika koji sigurnost procjenjuju nižom. Ispitanici iz područja Policijske postaje Nova Gradiška ($M = 3,64$; $SD = 0,995$) i Policijske postaje Slavonski Brod ($M = 3,55$; $SD = 1,060$) nalaze se između krajnosti, pri čemu obje skupine imaju medijan od 4,0, što upućuje na prevladavajuću percepciju sigurnosti, ali i na postojanje manjeg broja nižih ocjena. Standardne devijacije pokazuju da su procjene u svim područjima relativno ujednačene, ali nešto veća varijabilnost primjetna je u PP Okučani i PP Slavonski Brod, što upućuje na širi raspon percepcija sigurnosti među ispitanicima u tim zajednicama. Raspon vrijednosti (1 – 5) postoji u svim skupinama, što znači da se i u područjima s višim prosječnim ocjenama nalaze ispitanici koji doživljavaju vrlo nizak osjećaj sigurnosti. Takvi nalazi sugeriraju da se percepcija osobne sigurnosti razlikuje među mjestima prebivališta, pri čemu su najviši osjećaji sigurnosti izraženi u manjoj zajednici (PI Vrpolje), a najniži u PP Okučani, dok se urbana središta poput Slavenskog Broda i Nove Gradiške nalaze između tih krajnosti. Takvi rezultati mogu biti odraz različitih lokalnih sigurnosnih uvjeta, sociodemografskih obilježja i percepcije policijske prisutnosti.

Na temelju provedenih analiza prva hipoteza (H1), koja glasi „Percepcija osobne sigurnosti građana ovisi o dobi i mjestu prebivališta“, prihvaća se kao istinita. Dakle, rezultati Kruskal-Wallisovih testova pokazali su statistički važne razlike u percepciji osobne sigurnosti među dobnim skupinama ($\chi^2 = 31$, $df = 4$, $p < 0,001$) te među skupinama definiranim prema mjestu prebivališta ($\chi^2 = 11$, $df = 3$, $p = 0,009$). Iako su procijenjene veličine učinka bile male ($\epsilon^2 = 0,026$ za dob; $\epsilon^2 = 0,008$ za prebivalište), obje su pokazale da su uočene razlike statistički važne. *Post-hoc* analize dodatno su pokazale da kod dobi najvišu percepciju osobne sigurnosti imaju ispitanici u skupini 56+, dok kod mjesta prebivališta najveće razlike postoje između stanovnika s područja nadležnosti Policijske postaje Slavonski Brod i Policijske ispostave Vrpolje ($p = 0,007$). Također je utvrđeno da najveću percepciju osobne sigurnosti imaju stanovnici s područja Policijske ispostave Vrpolje, a najmanji osjećaj sigurnosti ima stanovništvo s područja Policijske postaje Okučani. Time je potvrđeno da percepcija osobne sigurnosti nije jednaka među različitim dobnim i teritorijalnim skupinama.

Nadalje, prosječna ocjena na pitanje o zadovoljstvu radom policije na brodsko-posavskom području iznosi 3,2, što znači da građani izražavaju pozitivan i umjeren stav prema policijskom radu, odnosno policijski rad ima vidljiv učinak na zajednicu, a građani jasno komuniciraju svoja očekivanja, što u konačnici otvara prostor za usmjeravanje budućih aktivnosti i predstavlja temelj za daljnje jačanje suradnje i komunikacije između policije i građana. Radi dodatnog ispitivanja čimbenika koji pridonose percepciji sigurnosti, zadovoljstvo radom policije analizirano je u korelaciji s općim osjećajem osobne sigurnosti u lokalnoj zajednici. Budući da su obje varijable mjerene s pomoću Likertove skale (1 – 5), provedena je korelacijska analiza primjenom Pearsonova koeficijenta (za procjenu linearne povezanosti) i Spearmanova koeficijenta ranga (za procjenu monotonih odnosa, neovisno o normalnosti raspodjele). Rezultati su prikazani u tablici 5.

Tablica 5: Pearsonov i Spearmanov koeficijent korelacije između zadovoljstva radom policije i općeg osjećaja osobne sigurnosti

		Zadovoljstvo radom policije	Osobna sigurnost
Zadovoljstvo radom policije	r (Pearson)	—	
	df	—	
	p-vrijednost	—	
	ρ (Spearman)	—	
	df	—	
	p-vrijednost	—	
Osobna sigurnost	r (Pearson)	0,595	—
	df	1030	—
	p-vrijednost	<,001	—
	ρ (Spearman)	0,583	—
	df	1030	—
	p-vrijednost	<,001	—

*r = Pearsonov koeficijent korelacije, p (rho) = Spearmanov koeficijent rang korelacije, df = stupnjevi slobode, p-vrijednost = razina statističke značajnosti

Rezultati korelacijske analize prikazani u tablici 5 pokazuju znatnu pozitivnu poveznicu između zadovoljstva radom policije i percepcije osobne sigurnosti. Pearsonov koeficijent korelacije ($r = 0,595$, $p < 0,001$) upućuje na umjereno jaku pozitivnu linearnu povezanost – ispitanici koji su zadovoljniji radom policije imaju tendenciju izražavati višu procjenu osobne sigurnosti. Spearmanov koeficijent korelacije ($\rho = 0,583$, $p < 0,001$), koji mjeri povezanost rangova i manje je osjetljiv na odstupanja od normalnosti, također potvrđuje tu povezanost, što dodatno povećava pouzdanost nalaza. Budući da su obje metode dale vrlo slične vrijednosti, može se zaključiti da je povezanost konzistentna bez obzira na pretpostavke o raspodjeli podataka. Dobiveni rezultati izravno podupiru drugu hipotezu (H2) prema kojoj je zadovoljstvo radom policije pozitivno povezano s općim osjećajem sigurnosti, što znači da se hipoteza prihvaća kao istinita. Dakle, percepcija učinkovitosti i kvalitete rada policije može biti važan prediktor subjektivnog osjećaja sigurnosti građana.

Kao što je vidljivo u tablici 6, ispitanici su ponovno potvrdili općenito relativno pozitivan osjećaj sigurnosti u svojoj lokalnoj zajednici, s prosječnom ocjenom od 3,6 (na ljestvici od 1 do 5) zabilježenom kod tvrdnje „Općenito se osjećam sigurno u svojoj lokalnoj zajednici“. Osjećaj sigurnosti u blizini obrazovnih ustanova (3,3) i prilikom kretanja gradskim četvrtima u večernjim satima (3,2) također je relativno stabilan, a ocjena može upućivati na određeni oprez ili zabrinutost kada je riječ o sigurnosti u specifičnim kontekstima i vremenu. Ispitanici pokazuju umjerenu razinu suglasnosti s tvrdnjama koje se odnose na povezanost povjerenja u lokalnu policiju i subjektivnog osjećaja sigurnosti (prosječna ocjena 3,1), percepciju sigurnosti djece na javnim površinama (3,1), kao i sigurnosti javnih prostora poput parkova, trgova i autobusnih stajališta (3,0). Umjerene prema nižim prosječnim ocjenama zabilježene su u vezi s percepcijom učinkovitosti lokalnih vlasti u području sigurnosti (2,9) te stavovima o brojčanoj prisutnosti policijskih patrula na ulicama (2,3). Navedeno upućuje na prostor za dodatno jačanje prisutnosti i vidljivosti policije na terenu te bolju informiranost građana o

postojećim sigurnosnim mjerama, što bi moglo pridonijeti pozitivnoj percepciji sigurnosti među građanima i dodatno osnažiti povjerenje u rad policije. Tvrdnja „U posljednjih godinu dana moj osjećaj sigurnosti u lokalnoj zajednici se poboljšao“ ocijenjena je prosječnom ocjenom 2,6, što sugerira da je opća sigurnost ispitanika (koja iznosi 3,6) u posljednje vrijeme stabilna.

Tablica 6: Tvrdnje vezane uz opći osjećaj sigurnosti u lokalnoj zajednici

TVRDNJA	PROSJEČNA OCJENA /5
Općenito se osjećam sigurno u svojoj lokalnoj zajednici.	3,6
Osjećam se sigurno u blizini obrazovnih ustanova (npr. škola, vrtića, fakulteta).	3,3
Osjećam se sigurno kada hodam sam/a u večernjim satima u svojoj gradskoj četvrti.	3,2
Moje povjerenje u lokalnu policiju pridonosi mom osjećaju sigurnosti.	3,1
Smatram da su djeca sigurna dok se igraju na javnim mjestima u mojoj zajednici.	3,1
Smatram da su javni prostori (npr. parkovi, trgovi, autobusna stajališta) sigurna mjesta za boravak.	3,0
Vjerujem da lokalne vlasti poduzimaju odgovarajuće mjere za poboljšanje sigurnosti.	2,9
U posljednjih godinu dana moj osjećaj sigurnosti u lokalnoj zajednici se poboljšao.	2,6
Smatram da je u mojoj zajednici dovoljno policijskih patrola na ulicama.	2,3

Radi testiranja treće hipoteze (H3), prema kojoj je povjerenje u policiju pozitivno povezano s općim osjećajem sigurnosti, provedena je analiza povezanosti između varijabla „Moje povjerenje u policiju pridonosi mom osjećaju sigurnosti“ i „Osjećaj sigurnosti u lokalnoj zajednici“. Budući da su obje varijable mjerene Likertovom skalom od 1 do 5, izračunani su i Pearsonov koeficijent korelacije (r) radi procjene linearne povezanosti i Spearmanov koeficijent ranga (ρ) kako bi se osigurala robusnost nalaza s obzirom na ordinalni karakter skale. Rezultati su prikazani u tablici 7.

Tablica 7: Pearsonov i Spearmanov koeficijent korelacije između povjerenja u policiju i općeg osjećaja sigurnosti

		Moje povjerenje u policiju pridonosi mom osjećaju sigurnosti	Osjećaj sigurnosti u lokalnoj zajednici
Moje povjerenje u policiju pridonosi mom osjećaju sigurnosti	r (Pearson)	—	
	df	—	
	p-vrijednost	—	
	ρ (Spearman)	—	
	df	—	
	p-vrijednost	—	

Osjećaj sigurnosti u lokalnoj zajednici	r (Pearson)	0,651	—
	df	1030	—
	p-vrijednost	<,001	—
	ρ (Spearman)	0,653	—
	df	1030	—
	p-vrijednost	<,001	—

*r = Pearsonov koeficijent korelacije, ρ (rho) = Spearmanov koeficijent rang korelacije, df = stupnjevi slobode, p-vrijednost = razina statističke značajnosti

Dobiveni rezultati pokazuju konzistentnu i snažnu pozitivnu povezanost između povjerenja u policiju i općeg osjećaja sigurnosti, neovisno o tomu koristi li se parametrijska (Pearson) ili neparametrijska (Spearman) metoda korelacije. Naime, Pearsonov koeficijent korelacije ($r = 0,651$, $p < 0,001$) upućuje na jaku pozitivnu linearnu povezanost – ispitanici koji izražavaju veće povjerenje u policiju ujedno iskazuju i viši opći osjećaj sigurnosti u lokalnoj zajednici. Nadalje, Spearmanov koeficijent korelacije ($\rho = 0,653$, $p < 0,001$) potvrđuje nalaz i sugerira da povezanost ostaje jednako snažna i kada se uzme u obzir rangiranje odgovora, što je osobito relevantno kod Likertovih skala koje imaju ordinalni karakter. Vrlo niska p-vrijednost ($< 0,001$) upućuje na to da je vjerojatnost postizanja takvih rezultata slučajnim putem iznimno mala, čime se potvrđuje statistička važnost nalaza. Rezultati pružaju snažnu empirijsku potporu hipotezi H3 – povjerenje u policiju pozitivno je povezano s općim osjećajem sigurnosti, što znači da se treća hipoteza (H3) koja glasi „Povjerenje u policiju pozitivno je povezano s općim osjećajem sigurnosti“ prihvaća kao istinita. Jačina povezanosti (oko 0,65) prema Cohenovim kriterijima ubraja se u visoku, što implicira da povjerenje u policiju može biti jedan od ključnih čimbenika subjektivne percepcije sigurnosti građana.

3.2. Ograničenja i preporuke za daljnja istraživanja

Istraživanjem su dobiveni relevantni i vrijedni uvidi koji omogućuju razumijevanje percepcije sigurnosti građana te pružaju temelje za usmjeravanje budućih preventivnih i operativnih aktivnosti Policijske uprave brodsko-posavske u skladu s potrebama građana. Ipak, nužno je sagledati određena metodološka i kontekstualna ograničenja, kao i identificirati smjer te dati prijedloge za buduća istraživanja.

Ponajprije, u istraživanju nije provedena komparativna analiza službenih statističkih podataka Policijske uprave brodsko-posavske i percepcije ispitanika o stanju sigurnosti, stoga se ne donosi zaključak o njihovu odnosu. Nadalje, dizajn je presječni i ne omogućuje ispitivanje uzročno-posljedičnih veza između promjena u kriminalitetu i specifičnih sigurnosnih politika ili mjera. Nedostaje longitudinalna komponenta koja bi omogućila praćenje trendova u duljem razdoblju te preciznije identificiranje uzroka promjena u percepciji i pojavnosti kriminaliteta.

Iako je istraživanje uključivalo inferencijalne statističke metode (npr. Kruskal-Wallisov test, parne Wilcoxonove usporedbe s Holm korekcijom, Pearsonov i Spearmanov koeficijent korelacije te izračun veličina učinka), određena metodološka ograničenja i dalje umanjuju mogućnost generalizacije rezultata. Analize su provedene prije svega na bivarijantnoj razini, bez modeliranja mogućih ometajućih čimbenika (npr. dob, spol, mjesto prebivališta istodobno), a

procijenjene veličine učinka u većini slučajeva bile su male, što upućuje na statistički važne, ali praktično ograničene razlike. U budućim istraživanjima trebalo bi primijeniti robusnije i multivarijatne modele prilagođene ordinalnom ishodu (npr. ordinalna logistička regresija, po potrebi i regresijski modeli uz odgovarajuće pretpostavke), uz kontrolu ometajućih varijabli, kako bi se mogli izvoditi pouzdaniji zaključci o uzročno-posljedičnim odnosima i razlikama među skupinama ispitanika.

Uz to, u radu je korištena kvantitativna metoda anketiranja koja ograničava dublje razumijevanje emocionalnih, kulturoloških i iskustvenih aspekata sigurnosti. Anketna, iako temeljita, ne može obuhvatiti kontekstualnu složenost osobnih doživljaja građana, što bi se moglo nadopuniti primjenom kombiniranih metoda, odnosno uvođenjem kvalitativnih pristupa poput intervjua, fokus-skupina ili participativnog promatranja.

Ograničenje se odnosi i na upotrebu prigodnog, namjernog uzorka. Unatoč zadovoljavajućem broju ispitanika ($N = 1032$), činjenica da su sudionici samostalno pristupili ispunjavanju ankete putem društvenih mreža i medijskih portala implicira mogućnost samoizbora, manjka prisutnosti određenih društvenih skupina (starijih osoba, osoba bez pristupa internetu, marginaliziranih skupina, osoba slabije digitalne pismenosti...). U budućim istraživanjima trebalo bi se težiti probabilističkom uzorkovanju, uključujući sve demografske skupine (osobe starije dobi, ruralna područja, manjinske skupine) kako bi se osigurala reprezentativnost rezultata na razini Policijske uprave brodsko-posavske (i drugih policijskih uprava, kao i na razini Ministarstva unutarnjih poslova). Uključivanje punoljetnih učenika, studenata i ranjivih skupina (npr. osoba s invaliditetom) također bi pružilo dodatnu perspektivu o percepciji sigurnosti.

Predlaže se i daljnja razrada istraživačkog uzorka na osnovi analize gradske četvrti, tj. ispitivanje sigurnosne percepcije i iskustava građana u gradskim četvrtima kao dijelu gradova (Slavonski Brod i Nova Gradiška). Tako bi se omogućilo mikrolokalno mapiranje problema i kreiranje ciljano orijentiranih sigurnosnih intervencija. Uz to, korisno bi bilo provesti odvojene analize za svaku liniju rada policije i segment policijskog djelovanja, primjerice zasebno za kriminalitet, promet, javni red i mir te za komunikaciju s građanima – kako bi se dublje ušlo u specifične izazove i potrebe u tim područjima. Takav bi pristup pojedinim službama i ustrojstvenim jedinicama pružio preciznije uvide te omogućio specijalizirane preporuke za operativno planiranje i odlučivanje.

Potrebno je spomenuti i ograničenje potencijalne subjektivne percepcije građana. Percepcija uvijek uključuje osobne stavove, emocije, medijski utjecaj i osobna iskustva, što ne odražava nužno stvarno stanje. Primjer toga su pojave poput kibernetičkog kriminala, gdje je izražena diskrepancija između stvarne pojavnosti i percipirane prijatnje.

Predlaže se usporedna analiza sa statističkim podacima drugih policijskih uprava, što bi omogućilo identifikaciju specifičnih izazova Policijske uprave brodsko-posavske i bolje razumijevanje regionalnih varijacija u percepciji i objektivnim pokazateljima sigurnosti.

Još jedan prijedlog je longitudinalno praćenje promjena percepcije sigurnosti i učinkovitosti policijskih mjera tijekom duljeg razdoblja. Navedeno bi pružilo uvide u trendove, utjecaj određenih mjera ili događaja.

Predlaže se definiranje metodologije za evaluaciju učinkovitosti pojedinih preventivnih aktivnosti, projekata i kampanja koje provodi policijska uprava, osobito u kontekstu kontrole prometa (s naglaskom na zonama škole i vrtića te prisutnost policijskih patrola na ulicama),

kibernetičke sigurnosti te edukacije djece i mladih. Omogućilo bi to bolje usmjeravanje resursa i strateško planiranje aktivnosti.

Budući da se građani najviše informiraju putem društvenih mreža i medija, istraživanja bi trebala uključiti i analizu sadržaja u medijima te korelaciju medijskih izvještaja s promjenama u percepciji građana.

Nužan je interdisciplinarni pristup, odnosno uključivanje stručnjaka iz područja psihologije, sociologije, kriminologije i komunikacijskih znanosti, što može znatno pridonijeti oblikovanju sveobuhvatnijeg razumijevanja sigurnosti u lokalnoj zajednici.

Ipak, istraživanje pruža početne, empirijski utemeljene uvide u percepciju sigurnosti građana na području Policijske uprave brodsko-posavske te u njihovo zadovoljstvo radom policije i povjerenje u policiju. Dobiveni rezultati upućuju na potrebu daljnjih, detaljnih analiza pojedinih linija rada policije, kao i na uključivanje objektivnih pokazatelja sigurnosti te istraživanja samodoživljene viktimizacije, kako bi se preciznije sagledali specifični sigurnosni izazovi i prioritetna područja djelovanja. Stoga ovo istraživanje može poslužiti kao polazište za daljnja znanstvena i stručna promišljanja o razvoju participativne sigurnosne kulture u lokalnoj zajednici.

4. ZAKLJUČAK

Rezultati rada pružaju vrijedan i empirijski utemeljen uvid u percepciju sigurnosti građana, njihovo zadovoljstvo radom policije te povjerenje u policiju na području Policijske uprave brodsko-posavske. Ispitanici u prosjeku izražavaju pozitivan stav prema općem stanju sigurnosti u lokalnoj zajednici, pri čemu je osjećaj sigurnosti izraženiji među pripadnicima starije dobne skupine i u manjim sredinama, čime se potvrđuje prva hipoteza (H1) o povezanosti percepcije sigurnosti s dobi i mjestom prebivališta. Zadovoljstvo radom policije među ispitanicima je umjereno pozitivno te postoji statistički važna i pozitivna povezanost između zadovoljstva radom policije i općeg osjećaja sigurnosti, čime je potvrđena druga hipoteza (H2). Također, povjerenje u policiju znatno pridonosi percepciji sigurnosti, a utvrđena je snažna pozitivna korelacija između tih varijabli, čime je potvrđena treća hipoteza (H3).

Sigurnost se ovim istraživanjem potvrđuje kao dinamičan, višerazinski proces u kojem svi akteri – od policije i drugih institucija do samih građana – imaju aktivnu ulogu. Kontinuirano praćenje promjena u percepciji lokalnog stanovništva i objektivnih pokazatelja, evaluacija učinaka pojedinih mjera i razvoj participativne sigurnosne kulture ključni su za održavanje i poboljšanje sigurnosnog okruženja. Dobiveni rezultati, uz potvrdu svih postavljenih hipoteza, predstavljaju važan temelj za donošenje strateških i operativnih odluka te razvoj policijskog djelovanja koje u potpunosti odražava potrebe i očekivanja građana.

LITERATURA

1. Berg, M., Johansson, T. (2016). *Trust and Safety in the Segregated City: Contextualizing the Relationship between Institutional Trust, Crime-related Insecurity and Generalized Trust*, Scandinavian Political Studies, 39(4), 458–481. DOI: 10.1111/1467-9477.12069

2. Bolger, M. A., Lytle, D. J., Bolger, P. C. (2021). *What matters in citizen satisfaction with police: A meta-analysis*. *Journal of Criminal Justice*, 72, DOI: 10.1016/j.jcrimjus.2020.101760
3. Bovan, K., Baketa, N. (2022). Stabilnost i/ili promjene? Povjerenje u institucije u Hrvatskoj od 1999. do 2020., *Revija za sociologiju*, 52(1), 31–60., DOI: 10.5613/rzs.52.1.0315
4. Državni zavod za statistiku (2022). Objavljeni konačni rezultati Popisa 2021., <https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270>
5. Gruszczak, A. (2013). *EU Intelligence-led Policing: The Case of Counter-terrorism Cooperation* (str. 16–40). In O'Neill, M., Swinton, K. Winter, A. (Eds.). *New Challenges for the EU Internal Security Strategy*. Cambridge Scholars Publishing, <https://www.cambridgescholars.com/resources/pdfs/978-1-4438-4477-2-sample.pdf>
6. McAuliffe, M., Triandafyllidou, A. (ur.). (2021). *World Migration Report 2022*. International Organization for Migration. Geneva: International Organization for Migration (IOM), <https://publications.iom.int/system/files/pdf/WMR-2022.pdf>
7. Novoselović, A. (2006). Javna sigurnost i kriminalitet u lokalnoj zajednici, *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, 13(2), 907–914.
8. Veić, P., Nađ, I. (2014). Značaj privatne zaštite za sigurnost građana u lokalnoj zajednici, *Kriminalističke teme – Časopis za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije*, 14(1-2), 59–70.
9. Zakon o policijskim poslovima i ovlastima, *Narodne novine* br. 76/09., 92/14., 70/19.

Abstract

Andrea Brechelmacher*

Citizens' Perception of Safety in the Local Community Within the Jurisdiction of the Brod-Posavina Police Administration

Public safety is a fundamental prerequisite for stable social development and a high quality of life for citizens. In contemporary societies, where security challenges change dynamically, building trust and two-way communication between citizens and security institutions is crucial for the timely identification of problems and the design of effective preventive measures. Systematic monitoring and analysis of citizens' views enable police activities to be targeted to the real needs of the community. This survey research aims to examine public perceptions of the security situation and related challenges within the jurisdiction of the Brod-Posavina Police Administration. The study was conducted as a cross-sectional online survey of a non-probability purposive (convenience) sample of citizens (N = 1032) from the Brod-Posavina Police Administration area, using a structured questionnaire distributed via social networks and local media portals. The collected data were analysed using descriptive and inferential statistical methods, including tests of group differences and assessments of associations between variables. The study contributes to strengthening cooperation between the police and citizens, developing a participatory approach to shaping security policies, and improving the overall quality of life in the local community.

Keywords: citizens' perception of safety, security challenges, local community, Brod-Posavina Police Administration.

* Andrea Brechelmacher, Mag. Cult., Office of the Head of the Police Administration, Public Relations at the Brod-Posavina Police Administration, Ministry of the Interior, Zagreb, Republic of Croatia.